

Camí del Castell

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament Carrer Costa del Castell
Alçada: 350

Coordenades:

Latitud: 41.86883
Longitud: 1.879
UTM Est (X): 406970
UTM Nord (Y): 4635820

Classificació

Número de fitxa 08018 - 328
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle X-XX
Any 1905 (Viacrucis)
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alguns trams del camí s'han perdut. D'altres han conservat bé les característiques tradicionals, però es troben mancats de manteniment.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: 08018A009090150000DS

Fitxes associades:

[Capelleta del Viacrucis del Camí del Castell](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 15/11/2022 - 11:24

Descripció

Antic camí que comunicava el nucli de Balsareny amb el castell, situat dalt d'un turó, a través d'un recorregut d'uns 1.000 metres de distància. Se'n conserven diferents trams que han mantingut les característiques tradicionals del camí, que era un camí de bast amb alguns sectors empedrats i protegits amb marges de pedra seca. Té un notable interès com a element patrimonial i també simbòlic, ja que visualitza la connexió i la relació de domini que existia entre el poble i el seu senyor, el baró de Balsareny.

Des de Balsareny el camí parteix de la Costa del Castell i travessa la riera del Mujal per un pontet (antigament una palanca). En el primer tram el camí antic s'ha perdut, ja que passava per l'actual barri de la Costa del Castell. Després de la rotonda al final d'aquest barri hi ha un tram d'uns 150 metres que és el que conserva millor les característiques primitives, en forma d'un corriolet parcialment empedrat. Després s'arriba a una casa i el camí continua en un tram d'uns 400 metres fins a trobar l'actual pista que puja al castell. En aquest tram intermedi el camí és més ampli i sembla adaptat com a camí carreter, probablement fruit d'un arranjamant fet al segle XIX. El ferm del camí té molts trams de roca natural que en algun punt es poden confondre amb un enllosat. Pel costat alt del pendent el camí està resguardat per un bon marge de pedra seca. En aquest sector trobem la Torreta, un petit fortí de l'època de les guerres carlines que s'aixeca sobre el camí.

Més endavant tan sols queda la pista actual, fins que a la part final es conserva un darrer tram d'uns 100 metres del camí antic, novament amb les característiques d'un camí de bast empedrat. El camí arriba al castell pel flanc sud, vora la capella.

Al llarg del camí l'any 1905 s'hi van construir 14 capelletes que formaven part d'un Viacrucis. Se'n conserva una (situada uns 100 m al nord de la rotonda del barri de la Costa del Castell) i els fonaments d'una altra (situada a la part final, poc abans d'arribar a la capella i uns 20 m després de la pista). Aquestes capelletes eren molt senzilles, fetes de pedra, totxo i guix. Totes seguien una mateixa tipologia, amb una base de pedra sobre la qual tenien una fornícula rectangular rematada amb una teuladeta de doble vessant. Les estacions del Viacrucis es van fer primer amb estampes enquadernades i després de rajoleta, però no s'han conservat.

Observacions:

Altres denominacions: Costa del Castell

Fotografia antiga dels anys 1950. Fons fotogràfic del Cercle Cultural de Balsareny.

Història

El castell de Balsareny ja està documentat l'any 951. Aquest era el camí natural i més directe que comunicava l'església parroquial, la sagrera i posteriorment el poble de Balsareny amb el castell. Des de Balsareny el camí iniciava el seu recorregut en un trencall de l'antic camí ral de Manresa a Berga, on a finals del segle XVII hi va sorgir el raval de Berga, també anomenat carrer del Castell. D'aquí baixava pel carrer anomenat Costa del Castell, que travessava la riera del Mujal per una palanca, posteriorment transformada en un pontet.

A principis de segle XX al llarg del recorregut del Camí del Castell s'hi van construir 14 capelletes, una per cada estació del Viacrucis. Segons es diu en un dietari escrit per Ramon Pujals (de ca l'Esteve) i publicat en

el llibre de Ramon Carreté (1995: 122) *Balsareny a principi de segle*, “lo dia 2 d’octubre de 1905 es posaren a treballar els paletes Srs. Cardona per construir les capelles del camí del Castell, podent-s’hi veure en elles les estacions del Via Crucis, i foren acabades lo dia 24 del mateix mes, que fou l’últim dia de la Santa Missió que s’estava practicant a nostre estimat poble de Balsareny”. Això es va fer en temps del rector Joan Sala.

La primera capelleta era passada la palanca, i l’última sota la capella de la Mare de Déu del Castell. Primer les estacions es van fer amb estampes enquadrades; després es van fer de rajoleta (Autors Diversos, 1978: 50).

Per la Guerra Civil gairebé totes les capelles foren enderrocades. En una fotografia de la dècada de 1950 encara es pot veure que se’n conserven dues pràcticament senceres en el tram final del camí, separades uns 100 metres entre si. A la segona meitat del segle XX es va urbanitzar el petit barri de la Costa del Castell, a l’altra banda del torrent, i aquesta part inicial del camí es va perdre.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1978-79). *Història de Balsareny*. Grup d’Estudis Locals (G.E.L.). Treball inèdit al fons de la Biblioteca Popular de Balsareny, p. 50.

CARRETÉ PARERA, Ramon (1995). *Balsareny a principi de segle*. Cercle Cultural de Balsareny; Ajuntament de Balsareny, p. 122.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 119.

